

**EUROOPA LIIDU
NÕUKOGU**

**Brüssel, 28. oktoober 2010 (08.11)
(OR. fr)**

**Institutsioonidevaheline dokument:
2009/0157 (COD)**

15246/10

LIMITE

**JUSTCIV 176
CODEC 1100**

MÄRKUS

Saatja: Eesistujariik

Saaja: Tsiviilõiguse töörühm (pärimine)

Eelm dok nr: 11637/10 JUSTCIV 129 CODEC 627 et 13510/10 JUSTCIV 156 CODEC 805

Komisjoni ettepaneku nr: 14722/09 JUSTCIV 210 CODEC 1209

Teema: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste ja ametlike dokumentide tunnustamist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist
– Pärimisasju käsitlevad ametlikud dokumendid

I SISSEJUHATUS

1. Ametlik dokument on teatavates liikmesriikides üks peamisi pärimisasjades koostatavaid dokumente. Euroopa määrus, mille eesmärk on lihtsustada kodanike elu, peaks seetõttu käsitlema kohtuotsuseid ja ametlikke dokumente, et hõlmata Euroopa Liidus olemasolevaid erinevaid õigussüsteeme. Sellega seoses sisaldab komisjoni ettepanek eraldi sätteid ametlike dokumentide tunnustamise ja täitmise kohta.

2. Erinevalt ametlike dokumentide täitmisele pööratavust käsitlevatest sätetest, millega ei ole kaasnenud märkimisväärseid probleeme, tekitab küsimusi ametlike dokumentide tunnustamine tulevases määruses. Seetõttu pidas eesistujariik vajalikuks algatada tsiviilõiguse töörühma (pärimine) 7.–8. oktoobri koosolekul arutelu nimetatud küsimuse üle¹.
3. Sellel koosolekul arutati seega ametlike dokumentide tunnustamise küsimust ning selgus, et teatud hulk delegatsioone pooldab ametlike dokumentide tunnustamist käsitleva sätte lisamist. Teised delegatsioonid väljendasid siiski muret seoses võimalusega, et ilma lisaformaalsusteta tuleks tunnustada ametlikke dokumente, mille sisu on päritoluliikmesriigis kontrollimata.
4. Tuleb silmas pidada, et peamised pärimisasjades ringlevad ametlikud dokumendid on järgmised:
 - testamendid,
 - pärimislepingud,
 - pärimistunnistused.
 - pärandi vastuvõtmise või sellest loobumisega seotud dokumendid,
 - pärandvara inventuur, ning
 - pärandi jagamist käsitlevad dokumendid.
5. Eesistujariik märgib, et küsimusi tekitab just „tunnustatava” ametliku dokumendi mõiste. Ta leiab, et konkreetsed ametlikud dokumendid, mis peaksid ringlema vabalt, tuleks määrata kindlaks lähtuvalt Unibanki kohtuotsusel² põhinevast määratlusest, mis on esitatud artikli 2 lõike 1 punktis h³.

¹ Vt dok 13510/10 JUSTCIV 156 CODEC 805.

² Kõik käesoleva dokumendi viited osutavad dokumendis 11637/10 JUSTCIV 129 CODEC 627 esitatud tulevase määruse versioonile.

³ Euroopa Kohtu 17. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-260/97: A/S v Flemming G. Christensen, EKL 1999, lk I-3715.

II Seosed ametlike dokumentide määratluse ja tunnustamise vahel

a) Ametlike dokumentide määratlus

6. Artikli 2 lõike 1 punktis h määratletakse ametlikku dokumenti järgmiselt:

„pärimisasja käsitlev dokument, mis on ametlikult koostatud või ametliku dokumendina registreeritud ning mis:

- i) lähtub ametliku dokumendi allkirjast ja sisust; ja
- ii) on leidnud kinnitust päritoluliikmesriigi avaliku võimu kandja või muu pädeva asutuse poolt”.

7. Eesistujariik on seisukohal, et võttes arvesse ametlike dokumentide arvukust uue määruse raames ning nende sisulist mitmekülsust, tuleks määrata täpsemalt kindlaks, milliseid ametlikke dokumente oleks võimalik täielikult tunnustada muus liikmesriigis kui nende koostamise riik.

b) Teatavate ametlike dokumentide tunnustamine

8. Tulevase määruse artiklis 34 sätestatakse, et ametlikke dokumente tunnustatakse tingimusel, et nende kehtivust ei vaidlustata vastavalt kohaldatavale õigusele ning et nende tunnustamine ei ole selgelt vastuolus selle riigi avaliku korraga, kus tunnustamist taotletakse.

9. Pärimisasjades peaks ametliku dokumendi tunnustamise eesmärgiks olema eeskätt tagada, et ametlikus dokumendis sisalduv ning asjaomase asutuse poolt kehtivaks tunnustatud õigussuhe loetakse kehtivaks ka teises liikmesriigis. Tunnustamine peaks õiguslikus mõttes tähendama, et selle liikmesriigi, kus tunnustamist taotletakse, asutused ei pea kontrollima ametliku dokumendi sisu vastavust kohaldatavale õigusele.

10. Niisuguse kontrolli kaotamist võib põhjendada kollisiooninormide ühtlustamisega tulevases määruses. Kollisiooninormide ühtlustamine ning nende siduv iseloom võimaldavad kaotada igasuguse täiendava sisulise kontrolli nii kohtuasutuse või kohtuvälise asutuse koostatud pärimisasju käsitleva dokumendi puhul.
11. Ametliku dokumendi selline tunnustamine eeldab siiski dokumendi koostanud asutuse kinnitust selle kohta, et dokumendis esitatud faktilised ja õiguslikud asjaolud on leidnud kinnitust ning et selle sisu vastab kohaldatavale õigusele.
12. Tuleb rõhutada, et ametliku dokumendi tunnustamine ei tähenda, et seda dokumenti ei ole võimalik vaidlustada. Alati jääb vastavalt kohaldatavale õigusele võimalus vaidlustada dokumendi kehtivust. Eesistujariigi arvates toob selline vaidlustamine kaasa pärimisküsimusi käsitleva kohtuasja, mida peaks arutama tulevase määruse II peatüki kohaselt pädev kohus.
13. Eesistujariik soovib seega kasutada tunnustamist vaid selliste ametlike dokumentide puhul, mis vastavad artikli 2 lõike 1 punktis h esitatud kriteeriumitele ning täidavad järgmisi tingimusi:
 - a) nendes esitatud faktilised ja õiguslikud asjaolud on leidnud kinnitust;
 - b) nende sisu vastab kohaldatavale õigusele.
14. Lisaks võiks ametlike dokumentide tunnustamise lihtsustamiseks liidus koostada loetelu pärimisasjades koostatud dokumentide tagajärgedest igas liikmesriigis. Sellise loetelu võiks lisada tüüpvormi, mis tuleks lisada ametlikele dokumentidele, mis peaksid tooma kaasa tagajärgi välisriigis. Dokumenti koostav asutus peaks dokumendis täpsustama, millised on selle tagajärjed riigis, kus dokument koostati. Sel viisil saaksid välisriigi asutused, kellele selline ametlik dokument esitatakse, võrrelda selle dokumendi tagajärgi oma riigi õiguse kohaselt ettenähtud tagajärjega, tagades sel moel, et dokumendil ei ole liikmesriigis, kus tunnustamist taotletakse, suuremaid tagajärgi kui päritoluliikmesriigis.

15. Kui ametlike dokumentide vaba ringlust võib korraldada eespool soovitud kohaselt, siis tekib küsimus, milliste dokumendiliikidega võib tegemist olla. Kui eelnevalt kirjeldatud tagajärjed võivad olla seotud pärimistunnistuste ning pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise, pärandvara inventuuri ja pärandi jagamist käsitlevate dokumentidega, siis testamentide ja pärimislepingute puhul on see vähem selge. Viimaste puhul (st dokumendid, mis sisaldavad surma puhuks tehtud korraldusi) on vaba ringlus seotud peamiselt dokumendi vormiga, mille suhtes võib tulevase määruse raames kohaldada eraldi korda.
16. Artiklites 34 ja 35 oleks kasulik täpsustada, millist liiki dokumente kõnealused artiklid hõlmavad.

III KOKKUVÕTE

17. Eesistujariik teeb tsiviilõiguse tööruhmale (pärimine) ettepaneku piirata ametlike dokumentide tunnustamist muus liikmesriigis kui nende koostamise riik nende dokumentidega, mis täidavad käesoleva dokumendi punktis 13 esitatud tingimusi.
